

මූලික

ආර්ථික සංකල්ප

ආර්ථික විද්‍යා විෂය විග්‍රහ කිරීමේදී ඊට පදනම් වන මූලික සංකල්ප කිහිපයක් හඳුනාගත යුතුය.

හිඟකම -

ආර්ථික විද්‍යාවේ මූලික පදනම මෙයයි. කිසියම් සමාජයකට අවශ්‍ය වන සියළුම භාණ්ඩ හා සේවා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයන් ගෙන් ලබා ගැනීමට නොහැකිවීම හිඟකම යන්නෙහි අදහසයි. මෙය පැහැදිලි කරන විට අපගේ අවශ්‍යතාවයට සාපේක්ෂව විවිධ ලෙස විග්‍රහ කෙරේ. එක් උවමනාවක් සපුරාගත් පසු තවත් සපුරා නොගත් අවශ්‍යතාවයන් රැසක්ම මිනිස් සිතෙහි හට ගනී. මෙම අසීමිත උවමනාවන් සපුරා ගැනීමට ස්වභාව ධර්මයා විසින් සපයා දී ඇති සම්පත් ප්‍රමාණය ප්‍රමාණවත් නොවේ. හිඟකම යනු එයයි.

සම්පත් හිඟකම සෑම සමාජ ක්‍රමයකටම පොදුය. ධනවාදී, සමාජවාදී, මිශ්‍ර යන සෑම ආර්ථික ක්‍රමයකම දක්නට ලැබේ. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින හෝ සංවර්ධිත රටවල්වල සාපේක්ෂව බලන කල අවශ්‍යතාවයන්ට සරිලන පරිදි සම්පත් වල හිඟතාවයක් දක්නට ලැබේ. එනම්, සම්පත් සීමිත වේ. මෙම හේතුව නිසා සම්පත් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේදී, එලදායි කාර්යයකට සම්පත් යෙදීම පිණිස තෝරා ගැනීමේ ගැටලුවකට අප මුහුණ දෙයි. ආවස්ථික පිරිවැයෙන් අප අධ්‍යයනය කරන්නේ මෙයයි.

ආවස්ථික පිරිවැය

එක් දෙයක් කිරීමට කැප කරන වෙනත් දෙයක වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැය වේ. මෙය නිෂ්පාදන අවශ්‍යතාවයන් වෙනුවෙන් වැදගත් වේ. ඒ අනුව එක් නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීම නිසා සමාජයට අහිමි වන වෙනත් නිෂ්පාදනයක වටිනාකම ආවස්ථික පිරිවැයයි. උදාහරණයක් වශයෙන් දක්වුවහොත් කිසියම් ගොවියෙකුට තම සම්පත් යොදාගෙන වී වගාකිරීමට හෝ එළවළු

ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන අය මෙන්ම, එය හදාරන අයද බොහෝය. සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට ඉගෙන ගන්නා අයගේ පටන් විශ්ව විද්‍යාලයන්හි පශ්චාත් උපාධිය සඳහා සූදානම් වන්නන් දක්වාම විවිධ මට්ටමින් මෙම විෂය හදාරන්නන් සිටිති. එම නිසා “ගොවි ජනතාව” තුලින් ආර්ථික විද්‍යා විෂය පිළිබඳ ලිපි පෙළක් ඉදිරිපත් කිරීමට පෙළඹුනෙමු, අ.පො.ස.සා.පෙ. / උ.පෙළ විභාග විෂය නිර්දේශයට අනුකූලව සකස් කෙරෙන එම ලිපි පෙළෙහි පළමුවැන්න මෙයයි.

වගාකිරීමට පුළුවන් යයි සිතමු. ඔහු එම සම්පත් යොදාගෙන වී පමණක් වගා කළේ නම් වගාකළ හැකි එළවළු ප්‍රමාණය අහිමි වේ. එසේ අහිමි වන එළවළු ප්‍රමාණයේ වටිනාකම වී වල ආවස්ථික පිරිවැය වේ.

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ උපුල් සමාධි නාට්‍යාලය විසින්

ආර්ථිකයන් විසින් නිෂ්පාදන අවස්ථා තෝරා ගැනීමේදී මෙම ආවස්ථික පිරිවැය සැලකිල්ලට ගනී. ඒ අනුව තෝරා ගන්නා ලද නිෂ්පාදනයෙන් අඩුම වශයෙන් ආවස්ථික පිරිවැය වත් ලැබිය යුතු වේ. ඉහත උදාහරණය අනුව එම ගොවියාට එළවළු වගා කිරීමෙන් ලැබිය

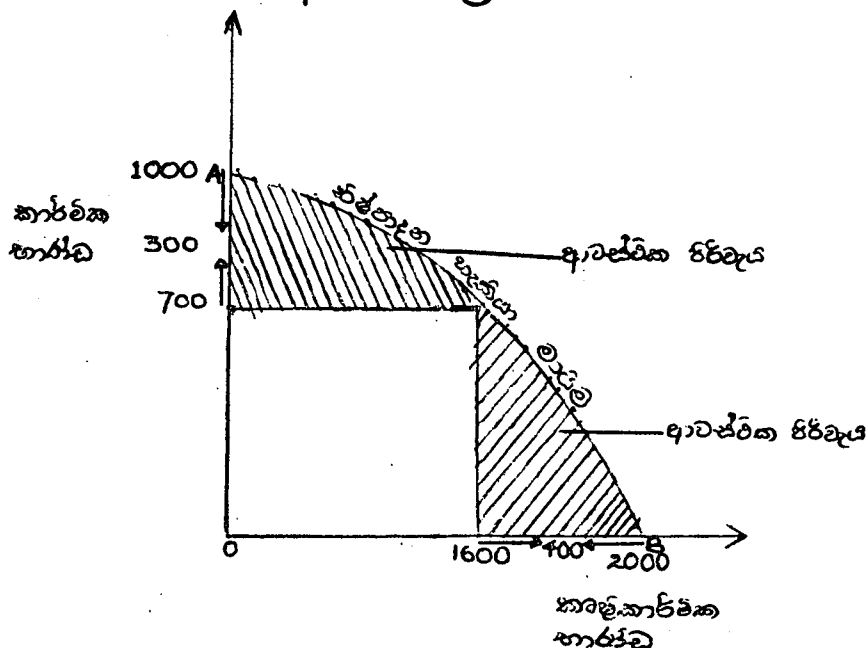
හැකිව තබූ ආදායම වත් වී වගා කිරීම තුලින් ලැබිය හැකි විය යුතුය. ආවස්ථික පිරිවැය ගණනය කිරීමට නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වක්‍රය තුලින් හැකිය.

නිෂ්පාදන හැකියා මායිම -

පවත්නා තාක්ෂණික ඥාණය මත කිසියම් රටකට නිෂ්පාදනය කළ හැකි උපරිම භාණ්ඩ සංයෝග යාකොට අඳිනු ලබන සීමාව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වේ. මෙම තත්ත්වය අංක 1 දරණ රූප සටහන මගින් පැහැදිලි වේ.

කිසියම් ආර්ථික යක පවතින තාක්ෂණික ඥාණය මත කාර්මික භාණ්ඩ හා කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ වර්ග දෙකක් නිපදවන්නේ යැයි සිතමු.

අංක 1 රූප සටහන

කාර්මික භාණ්ඩ පමණක් නිපදවන්නේ නම් ඒකක 1000 ක්ද කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ නිපද වන්නේ නම් ඒකක 2000 ක්ද නිපදවිය හැක. ඒ අනුව උපරිම භාණ්ඩ සංයෝග යාකොට අදින රේඛාව නිෂ්පාදන හැකියා මායිම වේ. මෙම ආර්ථිකයට නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මතුපිට ඇති ඕනෑම ලක්ෂ්‍යයන් තෝරාගත හැක. ඒ අනුව කාර්මික භාණ්ඩ වලින් 700 ක්ද කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ වලින් 1600 ක්ද නිපදවීමට තෝරාගත හැක. එම තෝරා ගැනීම මත ඇතිවන ආවස්ථික පිරිවැය අංක 1 රූප සටහනෙහි පෙන්වා දී ඇත.

නිෂ්පාදන හැකියා මායිමක් තුළින් පහත සඳහන් කරුණු පැහැදිලි කර ගැනීමට හැකිය.

1. ආවස්ථික පිරිවැය

එනම්, එක නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීම නිසා වෙනත් නිෂ්පාදනයකින් අත හැරෙන ප්‍රමාණය.

ඉහත නිෂ්පාදන හැකියා මායිම අනුව කාර්මික භාණ්ඩවලින් 700 හා කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ වලින් 1600 ක් තෝරා ගත හොත් නිපදවීමට නොහැකි වූ කාර්මික භාණ්ඩ 300 ක වටිනාකම හා කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ 400 ක වටිනාකම, නිපදවූ කාර්මික භාණ්ඩ 700 යේ හා කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ 1600 යේ ආවස්ථික පිරිවැය වේ.

2. පූර්ව සේවා නියුක්ති මට්ටම -

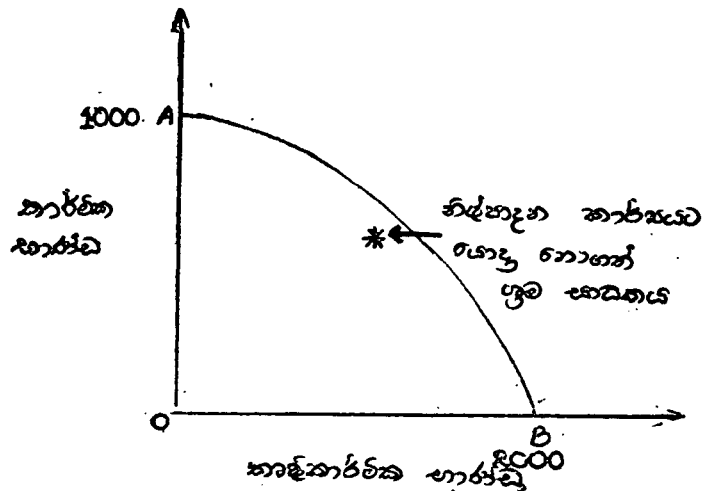
ශ්‍රමය යනු ආර්ථිකයේ සම්පතකි. ඒ අනුව පූර්ණ සේවා නියුක්තිය හැම විටම නිෂ්පාදන හැකියා මායිම මතු පිට පිහිටයි. එම ඒ, බි රේඛාවෙන් අහ්‍යන් තර ඕනෑම අවස්ථාවක් රැකියා ව්‍යුක්ති කත්වයක් වේ. එනම්, ශ්‍රම සම්පත උපරිම අන්දමට ප්‍රයෝජනයට නොගත් අවස්ථාවක් වේ.

(අංක. 2 - රූප සටහන බලන්න).

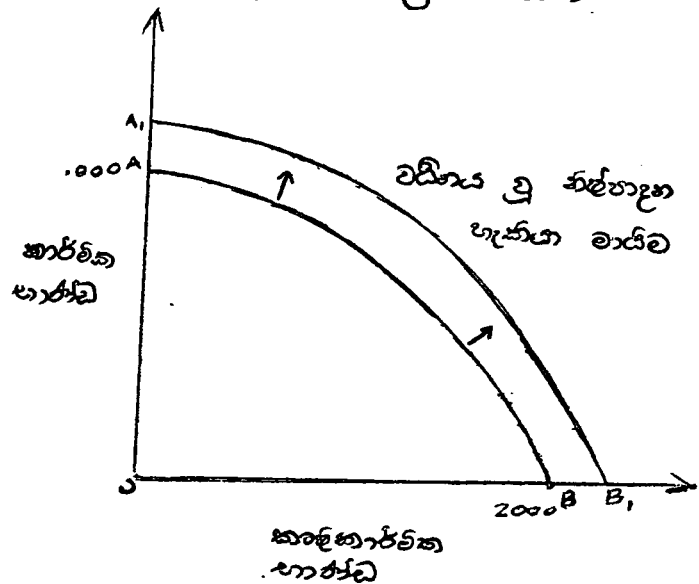
3. ආර්ථික වර්ධනය -

ආර්ථිකය වර්ධනය කිරීම යනු, නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමයි. එනම්, නිෂ්පාදන මායිම තව තවත් ඉදිරියට තල්ලු කිරීමකි. ඒ අනුව ඒ, බි, නැමති

අංක 2 රූප සටහන

අංක 3 රූප සටහන

මායිම වක්‍රය ඊට ඉහළින් නිර්මාණය කළහොත් එයින් ආර්ථික වර්ධන අවස්ථාවක් පෙන්වනු ලබයි. (අංක 3. රූප සටහන බලන්න).

4. නිෂ්පාදනය -

සම්පත් පාරිභෝගික අවශ්‍යතාවයක් ඉටු වන ආකාරයට හැසිරවීම නිෂ්පාදනයයි. තවත් ආකාරයකට කිවහොත් අමුද්‍රව්‍ය නිමි ද්‍රව්‍යයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම නිෂ්පාදනයේ කාර්ය භාරයයි.

නිෂ්පාදනය නිසා මූලික අමුද්‍රව්‍යයන් වලට වටිනාකමක් ඇතිවීම හෝ තිබෙන වටිනාකම වැඩිවීමක් හෝ සිදුවේ. උදාහරණයක් වශයෙන් විමසා බැලුවහොත් වටිනාකමක් නැති මැටි වලින් වළං සැදීම නිසා එම මැටි වලට වටිනාකමක් ඇතිවනු ඇත. කිසියම් වටිනාකමක් තිබෙන රෙදි වලින් කම්සයක් නිපදවුවහොත් එම රෙදි වල වටිනාකම තවත් වැඩිවේ. මෙය ඇති වන්නේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය නිසාය.

උසස්පෙළ ආර්ථික විද්‍යාව

අප පරිභෝජනය කරන සියලුම නිෂ්පාදනයන් ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්විය හැක. එනම්, සේවා නිෂ්පාදනය සහ භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය යනුවෙනි.

සේවා නිෂ්පාදනය -

කිසියම් පුද්ගලයෙකුගේ අවශ්‍යතාවයන් ඉටුවන ආකාරයට තවත් පුද්ගලයෙකුගේ කටයුතු හැසිරවීම තුළින් සේවා නිෂ්පාදනයක් ඇති වේ. සේවා නිෂ්පාදනය සෘජු සේවා හා වක්‍ර සේවා යනුවෙන් කොටස් දෙකකට වර්ග කිරීමට හැකිය.

වෛද්‍ය වරයෙක් රෝගියෙකුට ප්‍රතිකාර කිරීමේදී එම වෛද්‍ය වරයාගේ සේවය රෝගියාට සෘජුවම සැපයේ. එය සෘජු සේවා නිෂ්පාදනයකි. අප කිසියම් ආයතනයක කළමනාකරුවකු වශයෙන් සේවය කරන විට අප විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන සේවය පොදුවේ මහජනයාට සෘජුවම සැපයෙන්නේ නැත. එවිට අපගේ සේවය ආයතනයට ලැබී ආයතනයේ නිෂ්පාදනය තුළින් පාරිභෝගිකයාට ලැබේ. එම සේවය වක්‍ර සේවයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය :-

අමුද්‍රව්‍යයන් නිම් ද්‍රව්‍යයක් බවට පරිවර්තනය කිරීම වශයෙන් නිෂ්පාදනය සරල ලෙස හැඳින්විය හැකිය. ආර්ථිකයක් විසින් නිෂ්පාදනය කරන භාණ්ඩ ප්‍රධාන කොටස් තුනක් යටතේ විග්‍රහ කළ හැක. එනම්, පාරිභෝගික භාණ්ඩ, නිෂ්පාදන භාණ්ඩ, (ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ) හා අන්තර් භාණ්ඩ වශයෙනි.

පාරිභෝගික භාණ්ඩ යනු අවසාන පාරිභෝජනය සඳහා යොදා ගන්නා භාණ්ඩයන්ය. උදා:- ආහාර, ඇඳුම් පැළඳුම් සහ බෙහෙත් වර්ග ආදියයි. නිෂ්පාදන භාණ්ඩ යනු පාරිභෝගික භාණ්ඩ නිපදවීම සඳහා දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ යොදා ගත හැකි වන භාණ්ඩයි. උදා:- යන්ත්‍ර-සූත්‍ර, නිවාස, උදලු ආදියයි. ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ ක්‍රියාත්මක කිරීමට, උපයෝගී කර ගන්නා භාණ්ඩ වැනි, නිෂ්පාදන කාර්යයට එක් වරක් යොදා ගැනීමෙන් විනාශ වී යන භාණ්ඩ ද ඇත. ඒවා අන්තර් භාණ්ඩ ලෙසින්

හැඳින්වේ. උදා:- අමුද්‍රව්‍ය, ඉන්ධන, පොහොර ආදියයි.

භාණ්ඩ පිළිබඳව තවත් බෙදීමකට අනුව ආර්ථික භාණ්ඩ හා අනාර්ථික භාණ්ඩ (ආර්ථික නොවන) වෙන්කෙරේ. මෙහිදී ආර්ථික භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් හිඟ සම්පත් යොදා ගෙන නිෂ්පාදනය කිරීම, උපයෝගී තාවයක් තිබීම, මිලක් නියම වී තිබීම, හිමිකමක් දක්නට ලැබීම, ආවස්ථික පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවීම, වැනි ලක්ෂණයන් දැකිය හැකිය.

අනාර්ථික භාණ්ඩ හෙවත් අමුලා භාණ්ඩ වලින් පාරිභෝගික අවශ්‍යතාවයක් ඉටුවුවත් එම භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට මිලක් ගෙවිය යුතු නැත. ඒවායේ හිඟ කමක්ද නැත. මෙම ආර්ථික හා අනාර්ථික භාණ්ඩ පහත සඳහන් උදාහරණයන් ගෙන් පැහැදිලි වේ.

- වාර්ෂික ජලය ගොවීන්ට නොමිලයේ සැපයීම මගින් ගොවීන්ට නොමිලයේ ලැබුණද ඒවා ඇති කිරීම සඳහා රජය විශාල වශයෙන් සම්පත් වැය කර ඇත. එමනිසා එය ආර්ථික භාණ්ඩයකි.
- රජය මගින් නොමිලයේ පොත් දීම, මෙහිදී පාසැල් ලබුන්ට නොමිලයේ පොත් ලැබුණද එම පොත් ලබාදීමට රජය වෙනත් දෙයකට කැප කළ හැකි සම්පත් යොදවා ඇත. එබැවින් එය ආර්ථික භාණ්ඩයකි.
- ඔක්සිජන් වායුව අනාර්ථික භාණ්ඩයකි. අප හැම මොහොතකම ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස කරන්නේ ඒ පිළිබඳව නොසිතයි. එහෙත් ඇතැම් අවස්ථාවලදී මෙය ආර්ථික භාණ්ඩයක් විය හැක. උදා:- රෝගියෙකුට ඔක්සිජන් වායුව ලබාදීමේදී හෝ මුහුද යටට ඔක්සිජන් වායුව ගෙන යාමේදී එයට පරිශ්‍රමයන් දැරීමට සිදුවේ.
- පියාසර කරන පක්ෂීන් අනාර්ථික භාණ්ඩයකි. ඒ මන්ද? එම සතුන්ට කිසියම් හිමිකමක් නොමැති බැවිනි. එහෙත් එම පක්ෂීන් කිසියම් පුද්ගලයකු විසින් අල්ලා ගත් විට එයට හිමිකමක් ඇතිවන බැවින් එය ආර්ථික භාණ්ඩයක් බවට පත්වේ.

නිෂ්පාදන සාධක :

ආර්ථිකයක ඕනෑම නිෂ්පාදනයක් සිදු කරලීම සඳහා කිසියම් සාධක කීපයක අවශ්‍යතාවයක් පැන නගී. එම සාධක නිෂ්පාදන සාධක නම් වේ. ඒවා කොටස් හතරකට බෙදිය හැක. එනම්, භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය, සහ ව්‍යවසාය යනුවෙනි.

භූමිය

අප සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේදී හඳුන්වනු ලබන භූමිය නැමති සාධකයට වඩා පුළුල් අර්ථයකින් ආර්ථික විද්‍යාවේදී භූමිය යන්න හඳුන්වනු ලබයි. ඒ අනුව භූමිය යනු සියලුම ස්වභාවික දෘශ්‍යයන්ය. වර්ෂාව, ජලය, හිරුඑළිය, වාක්ෂලතා වැනි පොලොව මතුපිට ඇති දෘශ්‍යයන් මෙන්ම වාණිජ ද්‍රව්‍ය වාණිජපලාද, සමුද්‍ර සම්පත්, යනාදියද මෙම භූමිය නැමැති නිෂ්පාදන සාධකය තුළ අන්තර් ගතවේ. භූමියේ ඇති සම්පත් වල බහුලතාවය හෝ හිඟතාවය මත යම් රටක ආර්ථික කටයුතු වල පලදායිතාවය අඩුවැඩි වීමට පුළුවන.

භූමිය ස්වභාව ධර්මයාගේ දෘශ්‍යය මත කීරණය වීම, ඵලදායිතාවය හීනවීම, ඵලදායිතාවය සමජාතීය නොවීම, සැපයුම අනමා වීම, එනම්, සැපයුම අඩු වැඩි කළ නොහැකි වීම (මෙය අනෙකුත් නිෂ්පාදන සාධක වලට වඩා විශේෂ ලක්ෂණයකි) එහි ඇති විශේෂ ලක්ෂණ කීපයකි. නිෂ්පාදන කාර්යයට භූමිය යන සාධකය සැපයීම තුළින් සපයන අයට ලබාගත හැකි ආර්ථික ප්‍රතිලාභය වන්නේ බදු කුලිය වේ.

ශ්‍රමය

කිසියම් නිෂ්පාදනයක් ඇති කිරීම සඳහා කායික වශයෙන් හෝ මානසික වශයෙන් යොදවනු ලබන වෙහෙස, ශ්‍රමය වශයෙන් හඳුන්වනු ලබයි. කෙසේ වෙතත් අපි පොදු කටයුතු, ශ්‍රමදාන මෙන්ම ශාරීරික සෞඛ්‍ය වෙනුවෙන් දරණ වෙහෙස තුළින් ආර්ථිකමය වටිනාකමක් නොලැබෙන බැවින් එය අපගේ විෂයට අනුව ශ්‍රමයට අයත් නොවේ. එනමුදු ක්‍රීඩකයකු ක්‍රීඩා කිරීම තුළින් ආර්ථිකමය ලාභයක් ලබන්නේ නම් එවැනි අවස්ථා වලදී වැය කරන වෙහෙස ශ්‍රමයට අයත් වේ.

ශ්‍රමය නොයෙක් ආකාරයට වර්ග කළ හැක. එය කායික ශ්‍රමය හා මානසික ශ්‍රමය වශයෙන්ද පුහුණු ශ්‍රමය හා නුපුහුණු ශ්‍රමය වශයෙන්ද වර්ග කෙරේ. කායික ශ්‍රමය යනු වැඩි වශයෙන් කය වෙහෙසවා වැඩ කිරීමයි. කම්කරුවන් කුලී කරුවන් මේ යටතට ගැනේ. මානසික ශ්‍රමය යනු වැඩි වශයෙන් මනස වෙහෙසවා සිදු කරන කාර්යයයි. (උදා:- ගුරුවරුන්, ලිපිකරුවන් ආදිය)

පුහුණු ශ්‍රමය යනු කිසියම් කාර්යයක් ඉටු කිරීම වෙනුවෙන් නිපුණත්වයක් ලබා ඇති ශ්‍රමයයි. (උදා:- වෛද්‍යවරුන් පුහුණු කාර්මිකයින්, කළමණාකරුවන්.)

නුපුහුණු ශ්‍රමය යනු එවැනි නිපුණත්වයක් ලබා නොමැති ශ්‍රමයයි. (උදා:- කුලීකරුවන්, කම්කරුවන්.)

ශ්‍රමයේ ලක්ෂණ කිහිපයකි. ශ්‍රමය සජීව නිෂ්පාදනයක් වන අතර එය ජනගහනය මත තීරණය වේ. වයස අවු 15 - 60 අතර වැඩ කරන වයසේ පසු වන අය ශ්‍රම හමුදාවට අයත් වේ. ශ්‍රමය අදාළ පුද්ගලයාගෙන් තොරව ලබාගත නොහැක. ශ්‍රමය සංවලනය කළහැකි අතර ශ්‍රමය සැපයීම තුළින් ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභය වන්නේ වැටුපය. එහි ප්‍රමාණය ශ්‍රමය සඳහා ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම අනුව තීරණය වේ. ශ්‍රමය අපතේ යා හැක. පුරාකෑම කළ හැක. වර්ධනය කළ හැක. එමෙන්ම එය සමජාතීය නොවේ.

ශ්‍රමයේ කාර්යක්ෂමතාවය :-

මින් අදහස් කරන්නේ කිසියම් කාර්යයක් කිරීමේදී දක්වනු ලබන හැකියාව හා පළපුරුද්ද මත එම කාර්යය ඉක්මණින්ම නිම කිරීමේ හැකියාවයි. සාමාන්‍යයෙන් බැලූ විට කිසියම් කාර්යයක් ඉටු කිරීමට විවිධ ශ්‍රමිකයන්ට විවිධ වේලාවන් ගත වන බැවින් ශ්‍රම මෙහි කාර්යක්ෂමතාවය පුද්ගලයාගෙන් පුද්ගලයාට වෙනස් වේ. ඕනෑම රටක ශ්‍රම කාර්යක්ෂමතාවය මැන බැලීමට ප්‍රධාන සාධක කිහිපයක් යොදාගනී. එනම්, ලබා ඇති අධ්‍යාපන මට්ටම, වාණිජමය පළපුරුද්ද, රැකියාව තුළින් ශ්‍රමිකයා ලබන තෘප්තිය, ගෙවනු ලබන වැටුප් ප්‍රමාණය, ලෙඩ රෝග දේශගුණික තත්ත්වය හා ජාතියක් වශයෙන් දක්වන

දක්ෂතාවය (උදා:- තායිවානයේ කාර්මික ශිල්පියකුට වඩා ජපානයේ කාර්මිකයකු ගේ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ වේ.)

ශ්‍රම විභජනය හා විශේෂ ප්‍රාගුණය:-

නිෂ්පාදන කාර්යයේ දී අවශ්‍ය ශ්‍රම සාධනය පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙකුගෙන් ලබා ගන්නේ නම් එය ශ්‍රම විභජනයයි. ඉන් අදහස් වන්නේ කිසියම් භාණ්ඩයක් හෝ සේවයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී එහි විවිධ අවස්ථාවන් පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙක් විසින් බෙදාගෙන සිදු කිරීමයි.

වර්තමානයේ ශ්‍රම විභජනය වැඩි වශයෙන් යොදා ගැනීම ඇඟලුම් කර්මාන්තයේදී දැකිය හැකිය. එනිසා ඇඳුම් කැපීම, මැසීම, බොත්තම් ඇල්ලීම, පැකට් කිරීම ආදී කටයුතු පුද්ගලයන් කිහිප දෙනෙක් අතීන් සිදුවීම අපට දැකිය හැක.

විශේෂ ප්‍රාගුණය යනු ඉහත සඳහන් අන්දමට වැඩ බෙදා ගෙන නිෂ්පාදනය ඉටු කිරීම තුළින් එම ශ්‍රමිකයන් ලබන්නා වූ විශේෂ දක්ෂතාවයයි. ඇඳුම් කපන්නා නිතරම එම කාර්යයේ නිරත වීම නිසා එම පුද්ගලයාට එම ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව දක්වන විශේෂත්වය (දක්ෂතාවය) විශේෂ ප්‍රාගුණය වේ. විශේෂී කරණය යනුවෙන් හඳුන්වන්නේද මෙයමය.

ශ්‍රම විභජනයේදී ප්‍රභේද කිහිපයකි. එනම්, ආයතනයක් තුළ ඇතිවන ශ්‍රම විභජනය, වෘත්තීය වශයෙන් ඇතිවන ශ්‍රම විභජනය, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ඇති වන ශ්‍රම විභජනය හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ඇතිවන ශ්‍රම විභජනය වශයෙනි.

එකම ආයතනයක ශ්‍රම විභජනයේදී සිදු වන්නේ නිෂ්පාදනයේ විවිධ අවස්ථා, සේවක පිරිස විසින් බෙදා ගෙන ඉටු කිරීමයි. ඉහත සඳහන් කළ ඇඳුම් නිෂ්පාදනයේ දී දැකිය හැක්කේ මෙම ක්‍රමයයි. ආයතනය එසේ කටයුතු කිරීමේදී එම ආයතනයට විශේෂ ප්‍රාගුණතාවයක් ඇති වේ. එය ආයතනික විශේෂීකරණය යනුවෙන් හැඳින්වේ.

වෘත්තීය ශ්‍රම විභජනයේදී ගොවියා, වඩුවා, කරණවැටියා, වෙළෙන්නා ආදී වශයෙන් විවිධ වෘත්තීන් දැකිය හැකිය.

මෙහිදී තම වෘත්තීය පිළිබඳව හොඳ දැනුමක් එම ශ්‍රමිකයන් සතුවේ. එය පුද්ගල විශේෂීකරණය ලෙසින් හැඳින්විය හැක.

ප්‍රාදේශීය ශ්‍රම විභජනයේ දී ඒ ඒ ශ්‍රම කොටස් ඒ ඒ ප්‍රදේශවල සංකේන්ද්‍රනය වෙනු ඇත. උදා:- මොරටුව ලී බඩු, මීගමුව ධීවර කර්මාන්තය, කඳුරට තේ, රත්නපුර මැණික්, යන කර්මාන්ත වලට විශේෂත්වයක් දක්වයි. මෙයට සමපත් සංකේන්ද්‍රණය වීම හේතුවක් විය හැක. එය ප්‍රාදේශීය විශේෂීකරණයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

ඇතැම් රටවල් ඇතැම් භාණ්ඩ නිපදවීම සම්බන්ධයෙන් විශේෂ දක්ෂතා ලබාගෙන ඇති බැවින් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ශ්‍රම විභජනයක් දක්නට ලැබේ. මෙයින් එම රටට ජාතික විශේෂීකරණයක් ලැබේ. උදා:- ඇ.එ.ජ. තිරිඟු, ඩෙන්මාර්කය කිරි, ජපානය කාර්මික භාණ්ඩ, ශ්‍රී ලංකාව තේ ආදිය නිපදවීමට විශේෂත්වයක් දක්වයි.

මෙම ජාත්‍යන්තර ශ්‍රම විභජනය නිසා ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට පදනම වැටී ඇත. යම් රටකට වඩාත් සාපේක්ෂ වාසි ඇති භාණ්ඩ වැඩියෙන් නිපදවා නිර්‍යාත කළ හැකි අතර, සාපේක්ෂ වශයෙන් නිපදවීම අවාසි භාණ්ඩ වෙනත් රටවල් වලින් ආයාත කළ හැකිය.

ශ්‍රාම විභජනයෙහි දැකිය හැකි වාසි හා අවාසි ලක්ෂණ කිහිපයකි. එහි දැකිය හැකි වාසි ලක්ෂණ නම්, නිෂ්පාදනය ඉහළයාම, ඒකකයක් වෙනුවෙන් වැය කරන කාලය අවම වීම, උපරිම ධාරිතාවය ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි වීම, අවම පිරිවැයකට නිපදවිය හැකිවීම, අලෙවිය වර්ධනය කරගත හැකි වීම, අඩුමිලට භාණ්ඩ සැපයීමට හැකිවීම නිසා තරඟ කාරී ආයතන පලවාහැරිය හැකි වීම, අඩුමිලට භාණ්ඩ සැපයීම තුළින් පාරිභෝගිකයා තෘප්තිමත් කර වීම හා ව්‍යාපාර ආයතනයට ලාභ උපරිම කර ගතහැකි වීම ආදියයි. එසේම එහි ඇති අවාසි වන්නේ, එකම කාර්යයක නිරත වීම නිසා සේවකයා යාන්ත්‍රික වීම, සේවකයා වැඩිපුර නිවාඩු ලබා ගැනීමට පෙළඹීම, සේවකයාට නිෂ්පාදනයේ එක කොටසක් ගැන පමණක් අවබෝධය ලැබීම හේතුවෙන් රැකියාව එපාවීම, ශ්‍රමිකයාට එක් කාර්යයක් පිළිබඳ විශේෂ

උසස් පෙළ ආර්ථික විද්‍යාව

ප්‍රාග්ධනායක් තිබෙන බැවින් වෙනත් කාර්යයකට සේවකයන් මාරු කිරීමේ ගැටලු මතුවීම, නිෂ්පාදනයෙහි ගුණත්වය කෙරේ එතරම් සැලකිල්ලක් නොමැති වීම හා සේවකයන් වැඩට නොපැමිණීම නිසා එම අංශයේ නිෂ්පාදනය ඇනහිටීම ආදියයි.

ප්‍රාග්ධනය,

ධනය ඉපදවීම සඳහා යොදනු ලබන ධනය ප්‍රාග්ධනයයි. ප්‍රාග්ධනය යනු මූල්‍ය වත්කමක් පමණක් නොවේ. එයට මිනිසා විසින් නිර්මාණය කළ ගොඩනැගිලි යන්ත්‍ර සූත්‍ර මංමාවත් ආදී සියලුම වත්කම්ද අයත් වේ. එවිලින් කෝමස් නැමති ආර්ථික විද්‍යාඥයා ප්‍රාග්ධනය නිර්වචනය කරන්නේ භූමිය හැරුණු විට, භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා උදව්වන පුද්ගලයන්ගේ හා ප්‍රජාවන්ගේ සියලුම ධනය වශයෙනි. මේ අනුව ප්‍රාග්ධනය යනු මිනිසා විසින් නිෂ්පාදිත නිෂ්පාදන උපකරණ යයි කිව හැකිය.

ආර්ථිකයකට ප්‍රාග්ධනයෙහි ඇති වැදගත්කම :-

නිෂ්පාදන කාර්යයන් සඳහා ප්‍රාග්ධනය යෙදවීමත් සමග ආර්ථිකයේ ආයෝජන ශක්තිය ඉහළ යයි. ආයෝජන ශක්තිය වැඩිවන විට රටේ නිෂ්පාදන ධාරිතාවය පුළුල් වේ. ඒ අනුව කාර්මික හෝ කෘෂිකාර්මික වේවා නව නිෂ්පාදනයක් බිහි කරලීමට හා පවතින නිෂ්පාදන ශක්තිය වැඩි කර ගැනීමට ප්‍රාග්ධනය ආධාරකයක් වේ. මේ අනුව රටකට ප්‍රාග්ධන ඌණතාවය මග හරවා ගැනීමට, රටේ ආයෝජන පුළුල් කිරීමට, නිෂ්පාදන ධාරිතාවය වැඩි කර ගැනීමට හා සංවර්ධනය වේගවත් කර ගැනීමට ප්‍රාග්ධනය උපයෝගී කර ගත හැකිය.

සමාජ පොදු කාර්ය ප්‍රාග්ධනය :

සමාජයේ පොදු අවශ්‍යතා සඳහා යොදවා ඇති විවිධ වත්කම් සමාජ පොදු කාර්යය ප්‍රාග්ධනය වේ. මේ අනුව සමාජයේ සැමටම පොදුවේ වැදගත් වන ප්‍රවාහන කටයුතු ඉදිකිරීම්, පණිවුඩ හුවමාරුව, ජල සම්පාදන ව්‍යාපාර වැනි සමාජ පොදු කාර්යයන් සඳහා යොදවා ඇති සම්පත් පොදු කාර්යය ප්‍රාග්ධනයට අයත් වේ. සාමාන්‍යයෙන් රජයක

ප්‍රාග්ධන වියදම් පුළුල් වන විට මෙම පොදු කාර්යය ඉහළ යැවේ.

මානව ප්‍රාග්ධනය :

මනුෂ්‍ය වර්ගයාගේ දක්ෂතාවයන්, නිපුණත්වයන් හා හැකියාවන් යනාදිය මානව ප්‍රාග්ධනය යනුවෙන් හැඳින්වේ. රටක, ඉන්ජිනේරුවන්, ගණකාධිකාරීන් වෛද්‍යවරුන්, කාර්මිකයින් සිටි නම් ඔවුන් මානව ප්‍රාග්ධනයේ කොටස් කරුවෝ වෙති. කිසියම් රටක මානව ප්‍රාග්ධනය ස්වයංක්‍රීය අන්දමට බිහි නොවේ. රටක වාසය කරන ජනතාවගේ බුද්ධිය හා හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම තුළින් මානව ප්‍රාග්ධනය වර්ධනය කරගත හැක. ඒ ආකාරයට හැකියාවන් ඇති පුද්ගලයන් රටින් බැහැරවීම නිසා එම රටේ මානව ප්‍රාග්ධනයේ අඩුවීමක් පෙන්නවන අතර රටට පැමිණීම නිසා මානව ප්‍රාග්ධනයේ වැඩිවීමක් සිදුවේ.

ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය :

යම් රටක පවතින ප්‍රාග්ධන ස්කන්ධය අඩුනොවී පවත්වා ගැනීම හා වැඩි කිරීම සඳහා යෙදවෙන, යම් වර්ෂයක අවසාන නිමැවුම ඒ වර්ෂයේ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය වේ. සරල වශයෙන් කිවහොත් රටක ආදායම් ප්‍රවෘත්තියක් ඉපදවීමට හා ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීමට යොදා ගන්නා නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය වේ.

රටක ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය කොටස් දෙකකි. එනම් දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හා ශුද්ධ විදේශ ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය වශයෙනි.

දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය යනු ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ සඳහා වැඩියෙන් සම්පත් කැප කිරීමයි. නවත් ලෙසකට කිව හොත් තම ඵලදායී ආර්ථික කටයුතු වලින් කොටසක් කෙලින්ම භෞතික ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ සෑදීම සඳහා යෙදවීමයි. ශුද්ධ විදේශීය ප්‍රාග්ධනය යනු රටේ පරිභෝජනය අඩුකර ඒ සම්පත් ප්‍රමාණය ආයෝජනයට කැප කිරීමයි. මෙය කරනු ලබන්නේ වෙනත් රටවලට භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය කොට ලබන ආදායමට වඩා අඩු මුදලකට පිට රටින් භාණ්ඩ මිලට ගැනීමෙනි.

මේ අනුව ශුද්ධ විදේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය යනු භාණ්ඩ හා සේවා අපනයනය හා ආනයනය අතර වෙනසයි. ඒ අනුව එය ධන (+) ගණනක් හෝ සෘණ (-) ගණනක් විය හැක.

දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය නැවත කොටස් දෙකකට බෙදිය හැක. එනම්, දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හා තොග වෙනස්වීම වශයෙනි.

තොග වෙනස්වීම යනු බොහෝ විට ආර්ථිකයේ බලාපොරොත්තු නොවන අනපේක්ෂිත හේතු නිසා අමුද්‍රව්‍ය අර්ධ වශයෙන් නිපදවූ ද්‍රව්‍ය, හා නිම් ද්‍රව්‍ය වල ඇති වන්නාවූ වෙනස්වීමය.

දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය නැවත වරක් දල දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය හා ශුද්ධ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය යනුවෙන් කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකිය.

දේශීය වශයෙන් ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීම දල දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය ලෙසින් හඳුන්වයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙවැනි ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය කරන අංශ කිපයකි. එනම්, රාජ්‍ය සංස්ථා, රජය හා රාජ්‍යය ව්‍යවසායකයන්, පෞද්ගලික අංශය හා සමුපකාර අංශයයි. මෙවැනි අංශ මගින් ඉටු කරන ලද දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයන් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

- i. වගා කිරීම හා නැවත වගා කිරීම (තේ, රබර් පොල් වැනි)
- ii. ඉඩම් සංවර්ධනය
- iii. භෞතික වේග හා වෙනත් ඉදිකිරීම් නිවාස වැනි)
- iv. යන්ත්‍රාගාර හා යන්ත්‍රෝපකරණ
- v. ප්‍රවාහන උපකරණ (වෑන් ලොරි)
- vi. අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ.

කිසියම් වර්ෂයක් තුළදී නිපදවූ සියලුම ස්ථාවර භාණ්ඩ දල දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය බව ඉහතදී අප අධ්‍යයනය කළෙමු. අප මෙය දල ආයෝජනය ලෙසද හඳුන්වමු. මෙවැනි ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් ඉතාම වැදගත් දෙයක් නම් කාලය ගත වීම හා ඒවා ක්ෂය වීමයි.

මේ නිසා දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයෙන්, එම ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය සඳහා යොදා ගත් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩවල ක්ෂයවීම් අඩුකළ විට ශුද්ධ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය ලැබේ. එය ශුද්ධ ආයෝජනය නම්‍න්ද හඳුන්වයි.

දළ ආයෝජනය හා ශුද්ධ ආයෝජනය අතර ඇති වෙනස :-

දළ ආයෝජනය යන්නට ප්‍රාග්ධන ප්‍රති සම්පාදනය හා අළුතින් ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය යන කොටස් දෙකම අයිති වේ. මෙහිදී ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිසම්පාදනය යනු යම් නිෂ්පාදනයක් කිරීමට යොදා ගන්නා ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ ක්ෂයවීම නිසා ඒවා වෙනුවට අලුතින් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ යොදාගැනීමය. එබැවින් ප්‍රාග්ධන ප්‍රති සම්පාදනය නිසා ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදනය වැඩිවීමක් නොවන අතර පවතින නිෂ්පාදනය ආරක්ෂා වීමක් පමණක් සිදුවේ.

ශුද්ධ ආයෝජනයට අයත් වන්නේ අළුතින් කරන ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය පමණි. එනම්, දළ ආයෝජනයෙන් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ ක්ෂය කිරීම වෙනුවෙන් කරන ආයෝජනය අඩුකළ විට ශුද්ධ ආයෝජනය ලැබේ. රටක නිෂ්පාදන ශක්තිය ඉහළ යන්නේ මෙම ශුද්ධ ආයෝජන යෙන් පමණි.

ප්‍රාග්ධනයේ එලදායිතාවය :

ප්‍රාග්ධනය එලදායිතාවයෙන් යුතු සාධකයකි. මෙහි අදහස ප්‍රාග්ධනය නිෂ්පාදන ආධාරකයක් බැවින් එය යොදා ගැනීම තුළින් වැඩි නිෂ්පාදනයක් ලබාගත හැකි බවයි. උදා: වාරිමාර්ග කටයුතු නිසා කෘෂි නිෂ්පාදනය වැඩි වේ. යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිතය නිසා කාර්මික නිෂ්පාදනය ඉහළ යෑවේ. ප්‍රාග්ධනය සැපයීම තුළින් ලබා ගත හැකි ප්‍රතිලාභය වන්නේ පොලියය.

ව්‍යවසාය :

නිෂ්පාදනයක් සිදු කිරීමට නම් ඉහත සඳහන් කළ භූමිය, ශ්‍රමය, ප්‍රාග්ධනය යන සාධක සංයෝග කිරීමක් නැත්නම් යොදා ගැනීමක් කළයුතු වේ. එසේ නිෂ්පාදන සාධක සංයෝග කිරීම ව්‍යවසාය වේ. එම සාධක සංයෝග කරන්නා ව්‍යවසායකයා වන අතර එයට ඇති හැකියාව ව්‍යවසායකත්වය යනු වෙන් හැඳින්විය හැක. මෙයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභය වන්නේ ලාභයයි.

ධනවාදී ආර්ථිකයක් තුළ ධනය හිමි ව්‍යාපාරික ආයතන, එනම් පෞද්ගලික අංශය ව්‍යවසායකත්වය දරයි. සමාජවාදී අර්ථක්‍රම වල රටේ මධ්‍ය සැලසුම් මගින් මෙම කාර්ය භාරය ඉටු කරයි. මිශ්‍ර ආර්ථිකයක ඉහත ක්‍රම දෙකටම සංවිධාන කටයුතු සිදු වේ. සංවිධාන කටයුතු වලදී ව්‍යවසායකයා නිෂ්පාදන සාධක කුමන සංයෝගයන් ගෙන් යොදා ගන්නේද, කෙබඳු ස්ථානයක සංවිධාන කටයුතු අරඹන්නේද, සහ අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහන පහසුකම් හා වෙළඳ පොල කුමක්ද යන්න පිළිබඳව සිය අවධානය යොමු කරනු ලැබේ.

නිෂ්පාදන සාධක සඳහා ඇති ඉල්ලුම

භූමිය ශ්‍රමය ප්‍රාග්ධනය හා ව්‍යවසාය යන නිෂ්පාදන සාධක අවශ්‍ය වන්නේ භාණ්ඩ හෝ සේවා වැනි කිසියම් නිෂ්පාදනයක් ඇති කරලීම සඳහාය. එබැවින් එවැනි භාණ්ඩ හා සේවා වල ඉල්ලුම මත නිෂ්පාදන සාධක වලට ඇති ඉල්ලුමද තීරණය වේ.

උද්‍යෝගයක් ලෙසින් විග්‍රහ කළහොත් කර්මාන්ත ශාලාවක රෙදි නිපදවන්නේ නම් ඊට අවශ්‍ය ශ්‍රමය සඳහා ඇති ඉල්ලුම තීරණය වන්නේ රෙදි වලට ඇති ඉල්ලුම අනුවය. රෙදි සඳහා ඉල්ලුම වැඩි නම් වැඩි වැඩියෙන් රෙදි නිපදවීමට වැඩිපුර ශ්‍රමිකයන් අවශ්‍ය වේ. එසේම රෙදි වලට ඇති ඉල්ලුම අඩුනම් ශ්‍රමය සඳහා ඇති ඉල්ලුමද අඩුවේ. මේ අනුව බලන විට අවසාන නිෂ්පාදිත වල ඉල්ලුම මත නිෂ්පාදන සාධක වලට ඇති ඉල්ලුම තීරණය වන බැවින් එය ව්‍යුත්පන්න (වක්‍ර) ඉල්ලුමක් ලෙස හැඳින් වේ.

(උපයෝගීතාවය හා මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න යනු කවරේද? ඉදිරි කලාප යෙන් බලාපොරොත්තු වන්න)

මේ පිළිබඳව ඔබට අපහැදිළි යමක් ඇතොත් විමසන්න.

සංස්කාරක,
'ගොවි ජනතාව'
ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
තැ.පෙ. 1522
114, විජේරාම මාවත, කොළඹ,

ශ්‍රී ලංකාවේ
ගොවි ජනතාව වෙනුවෙන්
— පලවන —

එකම ත්‍රෛමාසිකය

ගොවි ජනතාව

සඟරාවට

ඔබත් දායකයෙකු වන්න.

එය

කෘෂිකර්මාන්තයේ
නව දැනුම
ලබාගැනීමට හැකි
හොඳම මාර්ගයයි.

විමසන්න:-

සංස්කාරක,
'ගොවි ජනතාව'
ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා
පුහුණු කිරීමේ ආයතනය,
තැ.පෙ. 1522,
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ.